

แบบรายงานผลการฝึกอบรมฯ ในประเทศ หลักสูตรที่หน่วยงานภายนอกเป็นผู้จัด

ตามหนังสืออนุมัติที่ กท ๐๔๐๑/๖๖๒ ลงวันที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๖๒ ซึ่งข้าพเจ้า นายพัฒนวงศ์ ลิ้มปรีระกุล ตำแหน่งนายแพทย์ปฏิบัติการ กลุ่มงานโสต คอ นาสสิก โรงพยาบาลเวชการุณย์รัศมี สำนักงานแพทย์ กรุงเทพมหานคร ได้รับอนุมัติให้ไปศึกษาในประเทศ หลักสูตรแพทย์ประจำบ้าน สาขาโสต คอ นาสสิกวิทยา ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕ ณ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล โดยทุนประเภทที่ ๒ (ทุนส่วนตัว)

ขณะนี้ได้เสร็จสิ้นการอบรมฯ แล้ว จึงขอรายงานผลการอบรมฯ ในหัวข้อต่อไปนี้

๑. เนื้อหา ความรู้ ทักษะ ที่ได้เรียนรู้จากการอบรมฯ
๒. การนำมาใช้ประโยชน์ในงานของหน่วยงาน/ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางาน
๓. ความคิดเห็นต่อหลักสูตรการอบรมฯ ดังกล่าว
เช่น เนื้อหา / ความคุ้มค่า / วิทยากร / การจัดหลักสูตร เป็นต้น
(กรุณาแนบเอกสารที่มีเนื้อหาครบถ้วนตามหัวข้อข้างต้น)

ลงชื่อ พัฒนวงศ์ ลิ้มปรีระกุล ผู้รายงาน
(นายพัฒนวงศ์ ลิ้มปรีระกุล)

หมายเหตุ ผู้รายงาน คือ ข้าราชการที่ได้รับอนุมัติไปฝึกอบรม/ประชุม/ดูงาน/ปฏิบัติการวิจัย ในประเทศ

รายงานการศึกษา ฝึกรวม ประชุม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย ในประเทศ และต่างประเทศ
(ระยะสั้นไม่เกิน ๙๐ วัน และ ระยะยาวตั้งแต่ ๙๐ วันขึ้นไป)

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลทั่วไป

๑.๑ ชื่อ - นามสกุล พัฒน์วงศ์ ลิ้มปรีระกุล

อายุ ๓๑ ปี การศึกษา แพทยศาสตรบัณฑิต

ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน เวชปฏิบัติทั่วไป

๑.๒ ตำแหน่ง นายแพทย์ปฏิบัติการ

หน้าที่ความรับผิดชอบ (โดยย่อ) หัวหน้ากลุ่มงาน และแพทย์ประจำกลุ่มงานโสต ศอ นาสิก

๑.๓ ชื่อเรื่อง / หลักสูตร แพทย์ประจำบ้าน

สาขา โสต ศอ นาสิกวิทยา

เพื่อ ศึกษา ฝึกรวม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย

งบประมาณ เงินงบประมาณกรุงเทพมหานคร เงินบำรุงโรงพยาบาล ทุนส่วนตัว

ระหว่างวันที่ ๑ กรกฎาคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๖๕

สถานที่ คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล มหาวิทยาลัยมหิดล

คุณวุฒิ / วุฒิบัตรที่ได้รับ วุฒิบัตรเพื่อแสดงความรู้ความชำนาญในการประกอบวิชาชีพเวชกรรม

สาขาโสต ศอ นาสิกวิทยา

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษา ฝึกรวม ประชุม ดูงาน สัมมนา ปฏิบัติการวิจัย

(โปรดให้ข้อมูลในเชิงวิชาการ)

๒.๑ วัตถุประสงค์

พันธกิจของแผนการฝึกรวมมีจุดประสงค์เพื่อจัดการศึกษาเพื่อผลิต โสต ศอ นาสิกแพทย์เพื่อตอบสนอง ต่อความต้องการของระบบบริการสุขภาพ โดยมุ่งผลิตแพทย์ที่มีคุณภาพ คุณธรรม ทนสมัย มีความรับผิดชอบ ต่อตนเองและสังคม เพื่อให้ผู้ป่วยได้หายจากโรคหรืออาการเจ็บป่วย มีความปลอดภัยจากขั้นตอนการรักษาและ มีคุณภาพชีวิตที่ดีเป็นองค์รวม

ปลูกฝังให้มีเรียนรู้ต่อเนื่อง สามารถเข้าใจวิธีการทำวิจัยและวิเคราะห์ผลงานวิจัยได้อย่างถูกต้อง อีกทั้ง ผู้เข้ารับการฝึกรวมจะได้รับการฝึกการทำงานเป็นทีมร่วมกับสหสาขาวิชา สามารถให้คำแนะนำและสื่อสารกับ ผู้ป่วยและญาติได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมทั้งมีความสามารถในการเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชนได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม

โสต ศอ นาสิกแพทย์ที่สำเร็จการฝึกรวมจะมีพร้อมด้วยความรู้ ความสามารถในการทำทักษะหัตถการ และมีเจตคติที่ดี สามารถพัฒนาตนเองให้เข้ากับระบบสุขภาพของประเทศโดยคำนึงถึงความต้องการด้านสุขภาพ ของชุมชนและสังคม มีความรับผิดชอบและเป็นผู้ที่สามารถเป็นผู้นำทางสังคมตามความเหมาะสม

แพทย์ที่จบการฝึกรวมเป็นแพทย์เฉพาะทางสาขาโสต ศอ นาสิกวิทยาต้องมีคุณสมบัติและความรู้ความสามารถขั้นต่ำตามสมรรถนะหลักทั้ง ๖ ด้านดังนี้

๑) การดูแลรักษาผู้ป่วย (Patient care)

- มีความรู้ที่ทันสมัย มีความสามารถและทักษะในการดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีโรคทางหู คอ จมูก ศีรษะ ใบหน้า ทางเดินหายใจและทางเดินอาหารส่วนต้นได้ตามสมรรถนะของสถานที่ปฏิบัติงาน
- มีความรู้และมีทักษะในการเตรียมผู้ป่วยให้พร้อมก่อนการผ่าตัดและดูแลผู้ป่วยหลังการผ่าตัดได้ สามารถประเมินผู้ป่วยที่มีความเสี่ยงที่ต้องการการดูแลพิเศษ และสามารถวินิจฉัยและแก้ไขภาวะแทรกซ้อนขณะผ่าตัดและหลังผ่าตัดได้อย่างทันท่วงที
- มีความรู้ความสามารถและทักษะในการดูแลรักษาภาวะฉุกเฉินทางหู คอ จมูก
- มีความรู้ความสามารถและทักษะในการดูแลรักษาผู้ป่วยร่วมกับสหสาขาวิชาชีพอื่น สามารถให้ความเห็น คำแนะนำอย่างถูกต้องเหมาะสมเมื่อได้รับการปรึกษา

๒) *ความรู้ ความเชี่ยวชาญ และความสามารถในการนำไปใช้แก้ปัญหาของผู้ป่วยและสังคมรอบด้าน (Medical knowledge and skills)*

- มีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับโรคทางหู คอ จมูก สามารถอธิบายและสอนความรู้ที่ถูกต้องเกี่ยวกับโรครวมถึงการดูแลปฏิบัติตัวให้แก่ ผู้ป่วยและญาติได้อย่างถูกต้อง
- สามารถให้ความเห็นทางวิชาการที่ทันสมัยและถูกต้องอย่างอิสระ
- มีความรู้ความเชี่ยวชาญ และความสามารถเกี่ยวกับโรคทางหู คอ จมูกฯ สามารถทำหัตถการ ผ่าตัด และใช้เครื่องมือเพื่อวินิจฉัย รักษา และฟื้นฟู ผู้ป่วยหู คอ จมูก
- ทราบข้อจำกัด ข้อห้าม และข้อบ่งชี้ในการผ่าตัด และสามารถประเมินศักยภาพในการรักษา และความจำเป็นในการส่งต่อผู้ป่วยโรคทางหู คอ จมูกได้อย่างเหมาะสม

๓) *การเรียนรู้จากการปฏิบัติและการพัฒนาตนเอง (Practice-based learning and improvement)*

- มีความสามารถในการดำเนินการวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุข
- มีความรู้เกี่ยวกับ ระเบียบวิธีวิจัย จริยธรรมการวิจัย และสถิติเบื้องต้นสำหรับการวิจัย
- มีความสามารถในการวิพากษ์บทความและงานวิจัยทางการแพทย์
- มีความสามารถในการเรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์จากการปฏิบัติได้ด้วยตนเอง

๔) *ทักษะปฏิสัมพันธ์ และการสื่อสาร (Interpersonal and communication skills)*

- มีความสามารถและทักษะในการอธิบาย สื่อสารให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรคและแนวทางการรักษาแก่ผู้ป่วย และญาติได้อย่างถูกต้องครบถ้วนและเคารพการตัดสินใจของผู้ป่วย
- มีความสามารถและทักษะในการนำเสนอข้อมูลผู้ป่วยและอภิปรายความรู้ทางการแพทย์
- มีความสามารถและทักษะในการถ่ายทอดความรู้แก่แพทย์นักศึกษาแพทย์และบุคลากรทางการแพทย์
- มีความสามารถและทักษะในการให้คำปรึกษา/คำแนะนำแก่แพทย์และบุคลากรอื่น โดยเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับโรคทางหู คอ จมูก
- มีความสามารถและทักษะในการทำงานเป็นทีม และมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี

๕) ความเป็นมืออาชีพ (Professionalism)

- มีพฤติกรรมที่เหมาะสมต่อเพื่อนร่วมงานทั้งในวิชาชีพของตนเองและวิชาชีพอื่นๆ รวมทั้งผู้ป่วย และญาติ
- มีความเอื้ออาทร ใส่ใจในความปลอดภัย, การแก้ไขปัญหา และการส่งเสริมสุขภาพโดยยึดถือผู้ป่วยเป็นศูนย์กลางบนพื้นฐานของการดูแลแบบองค์รวม
- มี non-technical skills และความสามารถในการบริหารจัดการสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้น จากการทำงาน
- มีความสนใจใฝ่รู้และสามารถพัฒนาไปสู่การเรียนรู้ต่อเนื่องตลอดชีวิต (continuous professional development)
- มีความรับผิดชอบต่องานที่ได้รับมอบหมาย
- คำนึงถึงผลประโยชน์ส่วนรวม

๖) การปฏิบัติงานให้เข้ากับระบบ (System-based practice)

- มีความรู้เกี่ยวกับระบบสุขภาพของประเทศ และมีส่วนร่วมในระบบพัฒนาคุณภาพการดูแล รักษาผู้ป่วย
- สามารถจัด/ปรับสิ่งแวดล้อมในสภาวะการทำงานได้เหมาะสม รู้จักแบ่งเวลาใส่ใจดูแลสุขภาพตนเอง และครอบครัวทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจได้อย่างสมดุล
- มีความสามารถในการใช้ทรัพยากรสุขภาพอย่างเหมาะสม (Cost consciousness medicine) และสามารถปรับเปลี่ยนการดูแลรักษาผู้ป่วยให้เข้ากับบริบทของการบริการสาธารณสุขได้ตาม มาตรฐานวิชาชีพ

๒.๒ เนื้อหา

เนื้อหาของการฝึกอบรมแพทย์ประจำบ้าน สาขาโสต ศอ นาสิกวิทยา แบ่งออกเป็น ๔ ส่วน ได้แก่

๑) ความรู้วิทยาศาสตร์การแพทย์พื้นฐานประยุกต์ทางโสต ศอ นาสิกวิทยาและระบบที่เกี่ยวข้อง

- กายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาของการได้ยิน (Anatomy and physiology of hearing)
- โสตวิทยาขั้นพื้นฐาน (Basic audiology)
- กายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาของระบบการทรงตัว (Anatomy and physiology of vestibular system)
- ยาในโรคทางหู (Medication in ear disease)
- กายวิภาคศาสตร์และสรีรวิทยาของจมูกและโพรงไซนัส (Anatomy and physiology of the nose and paranasal sinus)
- ภูมิคุ้มกันวิทยาและการรักษาด้วยภูมิคุ้มกันบำบัดขั้นพื้นฐาน (Basic immunology and immunotherapy)
- ยาด้านฮิสตามีน ยาพ่นจมูกสเตียรอยด์ และยาที่เกี่ยวข้อง (Antihistamine, intranasal steroid and related drug)

- ภาวะนอนกรนและโรคทางการนอนหลับขั้นพื้นฐาน (Snoring and sleep disorder: basic)
- กายวิภาคศาสตร์ของคอ (Anatomy of the neck)
- กายวิภาคศาสตร์ สรีรวิทยา และการทดสอบเกี่ยวกับการใช้เสียง (Voice: anatomy, physiology and test)
- กระบวนการหายของแผลและสรีรวิทยาของการผ่าตัดย้ายเนื้อเยื่อ (Wound healing and physiology of flap)
- รังสีรักษาในมะเร็งศีรษะและคอ (Radiotherapy in head and neck cancer)
- เคมีบำบัดในมะเร็งศีรษะและคอ (Chemotherapy In head and neck cancer)
- การดมยาสลบและการระงับปวด (Anesthesia and pain management)
- รังสีวิทยาขั้นพื้นฐาน (Basic radiologic imaging)
- เภสัชวิทยาและการใช้ยาปฏิชีวนะ (Antibiotic: pharmacology and application)
- โรคติดต่อทั่วไปในเวชปฏิบัติ (Common contagious disease in clinical practice)
- การประเมินและการให้การจัดการด้านโภชนาการ (Nutrition: evaluation and management)
- หลักการและการประยุกต์ใช้เลเซอร์ขั้นพื้นฐาน (Laser; basic principle and application)
- กฎหมายและจริยธรรมทางการแพทย์ในเวชปฏิบัติ (Medical law and ethic in clinical practice)

๒) โรคหรือภาวะของผู้ป่วยทางโสต ศอ นาสิกวิทยา

แพทย์ประจำบ้านต้องสามารถให้การวินิจฉัย ดูแลรักษา และฟื้นฟู หรือให้คำแนะนำเพื่อส่งต่อได้ในโรคทางหู คอ จมูกฯ ต่อไปนี้

- ระดับที่ ๑ โรคหรือภาวะที่พบบ่อย ซึ่งแพทย์ประจำบ้านสามารถเรียนรู้ได้จากผู้ป่วยโดยตรง

อาการและอาการแสดง (Symptom and sign)

- เลือดกำเดาไหล (Epistaxis)	- กลืนติด (Dysphagia)
- ไอ (Cough)	- กลิ่นปาก (Halitosis)
- ภาวะทางเดินหายใจอุดกั้น (upper airway obstruction)	- ก้อนที่คอ (Neck mass)
- จาม (Sneezing)	- ใบหน้าอ่อนแรง (Facial weakness)
- ภาวะนอนกรน (Snoring)	- การพูดและการใช้เสียง (Speech and voice)
- เจ็บคอ (Pain in throat)	- ต่อมน้ำเหลืองโต (Localized enlarged lymph nodes)
- คัดจมูก (Nasal congestion)	
- น้ำมูกไหลลงคอ (Postnasal drip)	

โรคทางหู (Disease of the ear)

- ปวดหู (Otalgia)	- ของเหลวไหลจากหู (Otorrhea)

- การติดเชื้อของช่องหู (Otitis externa)
- ขี้หูอุดตัน (Impacted cerumen)
- เชื้อราในหู (Otomycosis)
- แก้วหูอักเสบฉับพลัน (Acute myringitis)
- หูชั้นกลางอักเสบฉับพลันและเรื้อรัง (Acute and chronic otitis media)
- การอักเสบเรื้อรังของกระดูกมาสตอยด์ (Chronic mastoiditis)
- แก้วหูทะลุ (Tympanic membrane perforation)
- ขี้ไคลในหูชั้นกลาง (Cholesteatoma of middle ear)
- ตึงเนื้อในหูชั้นกลาง (Middle ear polyp)
- ท่อยูสเตเชียนอุดตัน (Obstruction of Eustachian tube)
- หินปูนบริเวณแก้วหู (Tympanosclerosis)
- หินปูนเกาะกระดูกหู (Otosclerosis)
- ใบหน้าเบี้ยวครึ่งซีก (Bell's palsy)
- การได้ยินจากการนำเสียงผ่านอากาศและประสาทรับฟังเสียงบกพร่อง (Conductive and sensorineural hearing loss)
- หูหนวกแต่กำเนิด (Congenital deafness)
 - ประสาทรับฟังเสียงบกพร่องฉับพลัน (Sudden (idiopathic) sensorineural hearing loss)
 - น้ำในหูไม่เท่ากัน (Meniere disease)
 - หินปูนในหูชั้นในเคลื่อน (Benign paroxysmal positional vertigo)
 - เส้นประสาทการทรงตัวในหูอักเสบ (Vestibular neuritis)
- การทำงานของหูชั้นในผิดปกติ (Labyrinthine dysfunction)
- ประสาทหูเสื่อมจากเสียง (Noise-induced hearing loss)
- หูตึงในผู้สูงอายุ (Presbycusis)
- เนื้องอกของเส้นประสาทสมองคู่ที่ ๘ (Acoustic neuroma)
- เสียงดังรบกวนในหู (Tinnitus)

โรคทางจมูกและโพรงไซนัส (Disease of the nose and paranasal sinus)

- คอหอยและบริเวณหลังโพรงจมูกอักเสบฉับพลันและเรื้อรัง (Acute and chronic nasopharyngitis)
- จมูกอักเสบจากภูมิแพ้ (Allergic rhinitis)
- จมูกอักเสบเรื้อรัง (Chronic rhinitis)
- โพรงไซนัสอักเสบฉับพลันและเรื้อรัง (Acute and chronic sinusitis)
- ริดสีดวงในโพรงจมูก (Nasal polyp)
- ถุงน้ำและต่อม้ำลายอุดตันในโพรงจมูกและโพรงไซนัส (Cyst and mucocele of nose and paranasal sinus)
- สันก้นจมูกคด (Deviated nasal septum)
- กระดูกและเยื่อบุเทอร์บินโตบวม (Hypertrophy of nasal turbinate)

โรคของคอหอยและต่อมทอนซิล (Disease of the pharynx and tonsil)

- คอหอยอักเสบฉับพลันและเรื้อรัง (Acute and chronic pharyngitis)
- ต่อมทอนซิลอักเสบฉับพลันและเรื้อรัง (Acute and chronic tonsillitis)
- ต่อมทอนซิลและอดีนอยด์โต (Hypertrophy of tonsils and adenoid)

- การติดเชื้อบริเวณลำคอส่วนลึก (Deep neck infection) เช่น parapharyngeal space abscess, peritonsillar abscess, masticator space abscess, retropharyngeal space abscess เป็นต้น

โรคของกล่องเสียง (Disease of the larynx)

- กล่องเสียงอักเสบฉับพลันและเรื้อรัง (Acute and chronic laryngitis)
- หลอดลมอักเสบฉับพลัน (Acute tracheitis)
- กล่องเสียงและหลอดลมอักเสบฉับพลันและเรื้อรัง (Acute and chronic laryngotracheitis or laryngotracheobronchitis)
- กล่องเสียงและคอหอยอักเสบฉับพลัน (Acute laryngopharyngitis)
- ฝาปิดกล่องเสียงอักเสบฉับพลัน (Acute epiglottitis)
- สายเสียงเป็นอัมพาต (Vocal cord paralysis)
- ตึงเนื้อบริเวณสายเสียง (Vocal polyp)
- ตุ่มเนื้อบริเวณสายเสียง (Vocal nodule)
- กล่องเสียงตีบ (Laryngeal stenosis)

โรคของช่องปากและทางเดินอาหาร (Disease of oral cavity and GI)

- แผลร้อนในในช่องปาก (Oral aphthous)
- เยื่อในช่องปากอักเสบ (Oral mucositis)
- รอยโรคในช่องปาก เช่น leukoplakia, erythroplakia เป็นต้น
- กรดไหลย้อน (Gastroesophageal reflux disease)
- ต่อมน้ำลายอักเสบ (Sialoadenitis)
- ฝีหนองของต่อมน้ำลาย (Abscess of salivary gland)
- หินปูนในท่อน้ำลาย (Sialolithiasis)
- ต่อมน้ำลายอุดตัน (Mucocele of salivary gland) เช่น retention cyst, ranula เป็นต้น
- ภาวะปากแห้ง (Xerostomia)

โรคของต่อมไทรอยด์ (Disease of the thyroid gland)

- ต่อมไทรอยด์โตแบบไม่เป็นพิษ (Nontoxic goiter)
- ต่อมไทรอยด์อักเสบ (Thyroiditis)
- ภาวะฮอร์โมนไทรอยด์สูงและไทรอยด์เป็นพิษ (Hyperthyroid and thyrotoxicosis)
- ภาวะฮอร์โมนไทรอยด์ต่ำ (Hypoparathyroidism)

โรคที่เป็นแต่กำเนิด (Congenital disease)

- รูเปิดและถุงน้ำบริเวณหน้าใบหู (Preauricular sinus and cyst)
- รูเปิดของโพรงจมูกด้านหลังตีบตัน (Choanal atresia)

- ภาวะลิ้นติด (Ankyloglossia)
- กล่องเสียงตีบแต่กำเนิด (Congenital subglottic stenosis)
- ถุงน้ำบริเวณกล่องเสียง (Laryngocele)
- กล่องเสียงและหลอดลมยุบตัวแต่กำเนิด (Congenital laryngotracheomalacia)
- รูเปิด และถุงน้ำแต่กำเนิด (Sinus, fistula and cyst of branchial cleft)

โรคที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Injury)

- ฐานกะโหลกศีรษะหัก (Fracture of base of skull)
- กระดูกจมูกหัก (Fracture of nasal bone)

วัตถุแปลกปลอม (Foreign body) ได้แก่ วัตถุแปลกปลอมในโพรงจมูกและไซนัส (nasal cavity and paranasal sinus) หู (ear; external auditory canal) ช่องปาก (oral cavity) คอหอย (pharynx) หลอดอาหาร (esophagus) กล่องเสียง (larynx) หลอดลม (trachea and bronchus)

เนื้องอกที่ไม่ร้ายแรง (Benign neoplasm) ของโพรงจมูกและไซนัส (nasal cavity and paranasal sinus) ริมฝีปาก (lip) ช่องปาก (oral cavity) บริเวณหลังโพรงจมูก (nasopharynx) คอหอยส่วนปาก (oropharynx) คอหอยส่วนล่าง (hypopharynx) กล่องเสียง (larynx) ต่อมน้ำเหลือง (lymph node) ต่อมไทรอยด์ (thyroid) ต่อมน้ำลาย (salivary gland) รวมถึงเนื้องอกที่เกิดจากการเจริญเติบโตผิดปกติของหลอดเลือดและทางเดินน้ำเหลือง (hemangioma and lymphangioma)

เนื้องอกที่เป็นมะเร็ง (Malignant neoplasm) ของโพรงจมูกและไซนัส (nasal cavity and paranasal sinus) ริมฝีปาก (lip) ช่องปาก (oral cavity) บริเวณหลังโพรงจมูก (nasopharynx) คอหอยส่วนปาก (oropharynx) คอหอยส่วนล่าง (hypopharynx) กล่องเสียง (larynx) ต่อมน้ำเหลือง (lymph node) ต่อมไทรอยด์ (thyroid) ต่อมน้ำลาย (salivary gland) รวมถึงมะเร็งแพร่กระจายไปที่ต่อมน้ำเหลืองโดยไม่ทราบต้นกำเนิด (Unknown primary malignant neoplasm of neck node)

- ระดับที่ ๒ โรคหรือภาวะที่พบน้อยกว่าระดับที่ ๑ และมีความสำคัญซึ่งแพทย์ประจำบ้าน สามารถเรียนรู้จากผู้ป่วยแต่ไม่ได้ดูแลผู้ป่วยโดยตรง เช่น การร่วมดูแลในหอผู้ป่วยด้วยกัน เป็นต้น

โรคทางหู (Disease of the ear)

- โรคติดเชื้อของหูชั้นนอก เช่น abscess of external ear, perichondritis of external ear, Herpes zoster oticus, acute and malignant otitis externa เป็นต้น
- โรคติดเชื้อของหูชั้นกลาง เช่น chronic myringitis, acute mastoiditis, acute nonsuppurative otitis media เป็นต้น
- กระดูกหูไม่เชื่อมต่อกันหรือเคลื่อนหลุด (Ossicular chain discontinuity or dislocation)
- โรคติดเชื้อในหูชั้นใน เช่น labyrinthitis, acoustic neuritis in syphilis (otosyphilis)
- การได้ยินเสื่อมเหตุเสียงดัง (Acoustic trauma)

- การได้ยินลดลงจากยาที่มีผลต่อการได้ยิน (Ototoxic hearing loss)
- เวียนศีรษะบ้านหมุนจากระบบประสาทส่วนกลาง (Vertigo of central origin)

โรคทางจมูกและโพรงไซนัส (Disease of the nose and paranasal sinus)

- การติดเชื้อบริเวณจมูก (Abscess, furuncle and carbuncle of nose)
- Granuloma and granuloma-like lesion

โรคของช่องปากและทางเดินอาหาร (Disease of oral cavity and GI)

- โรคของช่องปากบางประเภท เช่น oral submucous fibrosis, glossitis, geographic tongue, hypertrophic or atrophy of tongue papillae, dermoid cyst เป็นต้น
- โรคของต่อมน้ำลายบางประเภท เช่น fistula of salivary gland, benign lymphoepithelial lesion of salivary gland, sialectasia, stenosis and stricture of salivary duct
- โรคที่เกี่ยวข้องกับกระดูกขากรรไกร เช่น ถุงน้ำบริเวณขากรรไกร (เช่น dentigerous cyst, odontogenic keratocyst เป็นต้น), nasolabial cyst, nasopalatine duct cyst, กระดูกขากรรไกรและเนื้อเยื่อโดยรอบตายจากการฉายรังสี (osteoradionecrosis)

โรคที่เป็นแต่กำเนิด (Congenital disease)

- ไม่มีใบหูแต่กำเนิด (Congenital absence of ear auricle or anotia)
- ไม่มีรูหู รูหูตีบ และรูหูตันแต่กำเนิด (Congenital absence, atresia and stricture of external auditory canal)
- ใบหูเล็กหรือผิดปกติ (Microtia)
- กระดูกหูเจริญผิดปกติแต่กำเนิด (Congenital malformation of ear ossicles)
- หูชั้นในเจริญผิดปกติแต่กำเนิด (Congenital malformation of inner ear)
- ลิ้นเจริญเติบโตมากกว่าปกติ (Macroglossia)
- พังผืดบริเวณสายเสียงแต่กำเนิด (Congenital laryngeal web)

โรคที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Injury)

- การบาดเจ็บชั้นตื้นและบาดแผลเปิด (Superficial injury and open wound) บริเวณหู (ear) จมูก (nose) คอหอยและหลอดอาหาร (pharynx and esophagus) กล่องเสียงและหลอดลม (larynx and trachea) คอ (neck) แก้มและบริเวณรอบข้อต่อขากรรไกร (cheek and temporomandibular area)
- การบาดเจ็บของเส้นเลือดบริเวณลำคอ (Injury of blood vessels at neck level)
- กระดูกใบหน้าและขากรรไกรหัก (Fracture of mala, maxilla, zygoma and mandible)

เนื้องอกที่ไม่ร้ายแรง (Benign neoplasm) ของหูชั้นกลาง (middle ear) กระดูกและกระดูกอ่อนบริเวณกะโหลกศีรษะและใบหน้า (bone and cartilage of skull and face) ผิวหนังและชั้นใต้ผิวหนัง (skin)

and subcutaneous tissue; เช่น lipoma, melanocytic nevus เป็นต้น) เส้นประสาทส่วนปลาย (peripheral nerve) และ carotid body

เนื้องอกที่เป็นมะเร็ง (Malignant neoplasm)

- มะเร็งในช่องปากบริเวณ retromolar trigone (Retromolar trigone cancer)
 - มะเร็งของต่อมน้ำลายใต้คาง (Submandibular gland cancer)
 - มะเร็งของผิวหนัง (skin cancer) เช่น basal cell carcinoma, malignant melanoma
 - มะเร็งของเส้นประสาทส่วนปลาย (malignant neoplasm of peripheral nerve)
 - Kaposi sarcoma
- ระดับที่ ๓ โรคที่พบน้อยแต่มีความสำคัญ ซึ่งแพทย์ประจำบ้านสามารถเรียนรู้โดยการศึกษาด้วยตนเอง หรือฟังบรรยาย และสถาบันฝึกอบรมควรจัดให้มีการเรียนรู้โรคในกลุ่มนี้อย่างพอเพียง

โรคทางหู (Disease of the ear)

- ซีไคลในหูชั้นนอก (External ear cholesteatoma)
- หูชั้นนอกตีบ (Acquired stenosis of external ear canal)
- กระดุกงอกและเนื้องอกกระดูกในหูชั้นนอก (Exostosis and osteoma of external ear canal)
- Petrositis
- รูเปิดบริเวณหูชั้นใน (Labyrinthine fistula)
- โรคของท่อยูสเตเชียนบางประเภท เช่น eustachian salpingitis, patulous eustachian tube เป็นต้น
- การบาดเจ็บจากแรงกดอากาศต่อหู (Otitic barotrauma)
- กลุ่มอาการบางประเภท เช่น Melkersson's syndrome, Lermoyez syndrome เป็นต้น
- หูหนวกจากโรคทางจิตเวช (Psychogenic deafness)
- โรคที่เกี่ยวข้องกับความเสื่อม และเกี่ยวข้องกับเส้นเลือดของหู (Degenerative and vascular disorders of ear)

โรคทางจมูกและโพรงไซนัส (Disease of the nose and paranasal sinus) ได้แก่ สันกั้นจมูกทะลุ (septal perforation) และนิ่วในโพรงจมูก (rhinolith)

โรคของคอหอยและต่อมทอนซิล (Disease of the pharynx and tonsil) ได้แก่ infectious mononucleosis

โรคของช่องปากและทางเดินอาหาร (Disease of oral cavity and GI)

- รอยโรคในช่องปาก ได้แก่ hairy leukoplakia
- หลอดอาหารตีบตัน (Esophageal obstruction)
- หลอดอาหารทะลุ (Perforation of esophagus)

- โรคของต่อมน้ำลายบางประเภท เช่น Mikulicz disease, necrotizing sialometaplasia เป็นต้น

โรคที่เกิดจากอุบัติเหตุ (Injury)

- การบาดเจ็บขั้นตื้นและบาดแผลเปิด (Superficial injury and open wound) บริเวณริมฝีปากและช่องปาก (lip and oral cavity)
- กระดูกเบ้าตาหัก (Fracture of orbital bone)
- กระดูกขากรรไกรเคลื่อน (Dislocation of jaw)

เนื้องอกที่ไม่ร้ายแรง (Benign neoplasm) ของต่อมพาราไทรอยด์ (parathyroid gland) และหลอดลม (trachea)

เนื้องอกที่เป็นมะเร็ง (Malignant neoplasm) ของหูชั้นกลาง (middle ear) หลอดลม (trachea) และต่อมพาราไทรอยด์ (parathyroid gland)

m) การตรวจพิเศษทางโสต ศอ นาสิกวิทยา

- ระดับที่ ๑ สามารถตรวจ และแปลผลได้ด้วยตนเอง

- Schirmer's test
- Pure tone audiometry
- Speech audiometry
- Acoustic impedance test
- Otoacoustic emission; OAE
- Lacrimal sac irrigation
- Skin prick test
- Intradermal test
- Nasal provocation test
- Endpoint titration skin test
- Stroboscopy

- ระดับที่ ๒ สามารถส่งตรวจ และแปลผลได้ด้วยตนเอง

- Plain film (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง) ได้แก่ skull, neck, paranasal sinus, temporal bone
- CT scans (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง) ได้แก่ head and neck, temporal bone and IAC, paranasal sinus
- MRI (เฉพาะส่วนที่เกี่ยวข้อง) ได้แก่ head and neck, temporal bone and IAC, paranasal sinus
- Auditory brainstem response; ABR

- Paper radioimmunosorbent test; PRIST
- Radioallergosorbent test; RAST
- Polysomnography
- Portable sleep study
- Cephalometry

- ระดับที่ ๓ สามารถส่งตรวจ และนำผลไปประยุกต์ใช้ได้

- Salivary flow test	- Nasal cytology
- Taste test	- Cytokines assays
- Electroneuronography (ENoG)	- Multiple sleep latency test (MSLT)
- Maximal stimulation test (MST)	- Maintenance of wakefulness test (MWT)
- Evoked electromyography (EEMG)	- Vestibular testing: caloric test, smooth pursuit test, saccadic
- Electromyography (EMG)	test, electronystagmography (ENG),
- Bone scan	video nystagmography (VNG), postural
- Thyroid scan	test, rotatory test, vestibular evoked
- PET scan	myogenic potential (VEMP), subjective
- Angiography	visual vertical (SVV)
- Olfactory test	- Voice analysis
- Test of mucociliary function	- Nasometry
- Rhinomanometry, Acoustic rhinometry	- Pathology

๔) หัตถการทางโสต ศอ นาสิกวิทยา

- ระดับที่ ๑ หัตถการที่แพทย์ประจำบ้านต้องทำได้ด้วยตนเอง

การผ่าตัดหู (Ear surgery)

- Preauricular sinus/fistula/cyst, keloid of pinna: excision
- Seroma, hematoma, pseudocyst, perichondritis, ear canal furuncle: incision and drainage (I&D)
- Ear canal osteoma: removal
- Hearing aid fitting
- Myringotomy/myringotomy with PE tube
- Mastoidectomy: canal wall down, canal wall up
- Vestibular rehabilitation

- Tympanoplasty type I
- Minor defect of pinna: repair
- Ear canal FB/impact wax: remove
- Ear canal mass: biopsy
- Temporal bone dissection (lab)

การผ่าตัดบริเวณใบหน้าและการเสริมสร้าง (Facial surgery and reconstruction)

- Intermaxillary fixation
- Nasal bone fracture: closed reduction
- Skin graft of head and neck
- Local flap/Z-plasty of head and neck
- Scar revision of head and neck
- Mole: excision with/without CO₂ laser
- Facial lesion - moderate to large defect: repair Facial lesion (except mole): excisional biopsy
- Rhinoplasty
- Regional flap

การผ่าตัดกล่องเสียง (Laryngeal surgery)

- Vocal fold lesion surgery
- Esophagoscopy +/- intervention
- Flexible laryngoscopy/esophagoscopy
- Direct laryngoscopy / bronchoscopy +/- intervention
- Tracheostomy
- Cricothyrotomy
- Total Laryngectomy

การผ่าตัดบริเวณคอ (Neck surgery)

- Deep neck infection: I&D
- Benign neck mass/ cyst (branchial cleft, thyroglossal duct, etc): excision
- Submandibular gland excision
- Cervical lymph node biopsy
- Fine needle aspiration of neck mass (FNA)
- Thyroidectomy: lobectomy, total
- Skin biopsy (exclude facial lesion)
- Superficial neck abscess: I&D

- Parotidectomy
- Neck dissection

การผ่าตัดภายในช่องปากและคอหอย (Oral and pharyngeal surgery)

- Excision lip and repair
- Quinsy: incision and drainage (I&D)/aspiration
- Glossectomy, partial, total
- Adenoidectomy/nasopharyngeal curettage
- Tonsillectomy
- Intraoral biopsy

การผ่าตัดจมูก (Nasal surgery)

- Antral puncture/irrigation
- Submucosal resection/septoplasty
- Turbinoplasty/turbinectomy/turbinate reduction
- Caldwell-Luc operation/sublabial approach
- Posterior nasal packing
- Nasal FB: remove
- Nasal or nasopharyngeal biopsy
- Endoscopic middle meatal antrostomy
- Endoscopic anterior ethmoidectomy
- Anterior nasal packing
- Nasal endoscopic examination
- Abscess/hematoma of nasal septum/vestibule/floor of nose: I&D
- Nasolabial cyst: excision

- ระดับที่ ๒ หัตถการที่แพทย์ประจำบ้านควรทำได้ หรือทำได้ภายใต้การแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ

การผ่าตัดหู (Ear surgery)

- Mastoidectomy: canal wall up
- Exploratory tympanotomy +/- ossiculoplasty
- Stapedectomy/ stapedotomy
- Facial nerve operation
- Tympanoplasty type II-V

การผ่าตัดบริเวณใบหน้าและการเสริมสร้าง (Facial surgery and reconstruction)

- Zygomatic fracture: reduction
- Blow-out fracture: reduction
- Facial fracture (except nasal, zygoma, blow out): reduction
- Otoplasty
- Ala plasty

การผ่าตัดกล่องเสียง (Laryngeal surgery)

- Laryngofissure
- Tracheal resection
- Laryngotracheal injury: repair
- Cord medialization/ lateralization

การผ่าตัดบริเวณคอ (Neck surgery)

- Neck injury: repair/explore neck
- Mandibulotomy/mandibulectomy
- Elongated styloid process: excision

การผ่าตัดภายในช่องปากและคอหอย (Oral and pharyngeal surgery)

- Laser assisted uvulopalatoplasty/uvulopalatopharyngoplasty
- Oro-antral fistular: repair
- Lateral rhinotomy
- Total maxillectomy

การผ่าตัดจมูก (Nasal surgery)

- Endoscopic posterior ethmoidectomy
- Endoscopic sphenoidectomy
- Medial maxillectomy
- Facial degloving
- Nasal osteotomy

- ระดับที่ ๓ หัตถการที่แพทย์ประจำบ้านอาจทำได้ หรือสามารถช่วยผ่าตัดได้ หรือเคยได้เห็น หรือสามารถบอกข้อบ่งชี้ ข้อห้าม ภาวะแทรกซ้อน ข้อดีข้อเสียได้

การผ่าตัดหู (Ear surgery)

- Cochlear implant
- Cochlear implant – training
- Acoustic neuroma surgery
- Labyrinthectomy
- Vestibular neurectomy
- Endolymphic sac surgery
- Posterior canal occlusion
- Speech training (delayed, alarynx, vocal abuse, aphonia)

การผ่าตัดบริเวณใบหน้าและการเสริมสร้าง (Facial surgery and reconstruction) ได้แก่ microvascular free flap

การผ่าตัดกล่องเสียง (Laryngeal surgery) ได้แก่ conservation laryngectomy

การผ่าตัดจมูก (Nasal surgery)

- Angiofibroma: remove
- Endoscopic frontal sinus surgery
- External ethmoidectomy/frontoethmoidosphenoidectomy
- Cleft lip/cleft palate: repair

๒.๓ ประโยชน์ที่ได้รับ

๒.๓.๑ ต่อตนเอง

- เพิ่มความรู้ ความชำนาญ ในการให้การดูแลรักษาผู้ป่วยที่มีโรคทางหู คอ จมูก ศีรษะ ใบหน้า ทางเดินอาหารและทางเดินหายใจส่วนต้น ทั้งในโรคที่ไม่เรื้อรัง ภาวะฉุกเฉิน รวมถึงสามารถให้คำปรึกษา และคำแนะนำในโรคที่เกี่ยวข้องกับแพทย์ต่างแผนกได้
- ฝึกฝนทักษะการใช้เครื่องมือในการตรวจโรคในแผนกผู้ป่วยนอก ที่มีความจำเพาะสำหรับสาขาโสต คอ นาสิก เช่น rigid endoscopy, flexible laryngo-/tracheoscopy, microscopy เป็นต้น
- เพิ่มทักษะและความชำนาญในการดูแลผู้ป่วยเพื่อเข้ารับการผ่าตัดในโรคทางหู คอ จมูก ศีรษะ ใบหน้า ทางเดินอาหารและทางเดินหายใจส่วนต้น ตั้งแต่การเตรียมผู้ป่วยก่อนผ่าตัด การดำเนินการผ่าตัด การดูแลผู้ป่วยหลังผ่าตัด การจัดการกับภาวะแทรกซ้อนที่อาจเกิดขึ้น เป็นต้น
- ฝึกการดำเนินการวิจัยทางการแพทย์และสาธารณสุข ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของหลักสูตรการฝึกอบรม ทำให้ได้ทราบถึงขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ตั้งแต่ระเบียบวิธีวิจัย, จริยธรรมการวิจัย และสถิติสำหรับการวิจัยเบื้องต้น นอกจากนี้ยังได้ฝึกการวิพากษ์บทความและงานวิจัยทางการแพทย์
- ฝึกทักษะในการให้ความรู้แก่แพทย์, บุคลากรทางการแพทย์ และนักศึกษาแพทย์

๒.๓.๒ ต่อหน่วยงาน

- โรงพยาบาลมีแพทย์เฉพาะทางโสต คอ นาสิกซึ่งเป็นแพทย์ประจำ ปฏิบัติงานภายในโรงพยาบาล
- สามารถดูแลผู้ป่วยที่มีโรคทางหู คอ จมูก ศีรษะ ใบหน้า ทางเดินอาหารและทางเดินหายใจส่วนต้นได้ เบื้องต้นทั้งในโรคที่ไม่เรื้อรัง และภาวะฉุกเฉิน ซึ่งเพิ่มความครอบคลุม ความปลอดภัย และความ สะดวกสบายให้ผู้ป่วยในเขตความรับผิดชอบของโรงพยาบาล นอกจากนี้ยังลดการส่งต่อผู้ป่วยไปยัง โรงพยาบาลอื่นด้วย
- สามารถใช้ความรู้ ความชำนาญ จากการฝึกอบรม มาช่วยพัฒนาความรู้ของบุคลากรภายใน โรงพยาบาล รวมถึงพัฒนาต่อยอดในงานที่เกี่ยวข้องให้มีความทันสมัย รัดกุม และก่อให้เกิดประโยชน์ และความปลอดภัยต่อผู้ป่วยมากที่สุด

๒.๓.๓ อื่นๆ (ระบุ)

- มีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีในการทำงานและสามารถสื่อสารกับสหสาขาวิชาชีพได้อย่างมีประสิทธิภาพ
- มีความสามารถในการสื่อสาร ให้ข้อมูลการรักษาแก่ผู้ป่วยและญาติได้อย่างถูกต้องและเหมาะสม
- มีความรู้เกี่ยวกับระบบสาธารณสุขของประเทศ

ส่วนที่ ๓ ปัญหาและอุปสรรค

๓.๑ การปรับปรุง

เนื่องด้วยสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา ๒๐๑๙ (Covid-19) ส่งผลกระทบต่อ การเรียนการสอน และปริมาณผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาที่แผนกตรวจโรคหู คอ จมูก โรงพยาบาลศิริราช มี จำนวนลดลง แต่ทางภาควิชา โสต นาสิก ลาริงซ์วิทยา คณะแพทยศาสตร์ศิริราชพยาบาล ได้มีแนวทางการ แก้ปัญหา โดยจัดให้มีการเรียนการสอนในรูปแบบออนไลน์ มีการใช้หุ่นจำลองทางการแพทย์ในการฝึกทำ หัตถการและผ่าตัด มีการจัดอบรมการผ่าตัดที่มีความซับซ้อนกับอาจารย์ใหญ่ นอกจากนี้ยังได้มีการส่งแพทย์ ประจำบ้านเข้ารับการศึกษาฝึกฝนทักษะการผ่าตัดเพิ่มเติมที่โรงพยาบาลสุราษฎร์ธานีอีกด้วย

๓.๒ การพัฒนา

ระยะเวลาในการศึกษา ๓ ปี องค์กรความรู้ทางโสต คอ นาสิก ที่ศึกษามานั้น เป็นองค์ความรู้ที่ครอบคลุม ในการดูแลผู้ป่วยในทุกด้าน ไม่ว่าจะเป็นการดูแลผู้ป่วยที่แผนกผู้ป่วยนอก แผนกผู้ป่วยใน การทำหัตถการและ การผ่าตัดต่างๆ ซึ่งความรู้และประสบการณ์ที่ได้มา สามารถนำมาปรับใช้กับโรงพยาบาลเวชการุณย์รัศมีได้เป็น อย่างดี

ส่วนที่ ๔ ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

การส่งเสริมบุคลากรที่มีความสนใจเข้ารับการศึกษาหลักสูตรแพทย์ประจำบ้าน สาขาโสต คอ นาสิกวิทยา ตามแผนการดำเนินการของโรงพยาบาลเวชการุณย์รัศมีนั้น ถือเป็นประโยชน์ต่อตัวบุคลากรและโรงพยาบาลเป็นอย่างมาก ที่จะช่วยพัฒนาตัวบุคลากร พัฒนาองค์ความรู้ รวมถึงการพัฒนาโรงพยาบาลให้มีศักยภาพที่ครอบคลุม ทันสมัย และทัดเทียมโรงพยาบาลอื่นในสังกัดสำนักงานการแพทย์ ลดภาระของผู้ป่วยในการเดินทาง และยังเป็นการพัฒนา โรงพยาบาลไปสู่โรงพยาบาลชั้นนำของสำนักงานการแพทย์ จึงเห็นควรกับนโยบายของสำนักงานการแพทย์ และโรงพยาบาล เวชการุณย์รัศมีในการสนับสนุนบุคลากรในการศึกษา/ฝึกอบรม

ลงชื่อ.....*พัฒนาคุณ*.....ผู้รายงาน
(นายพัฒนวงศ์ ลิ้มปรีธรรมกุล)

ส่วนที่ ๕ ความคิดเห็นของผู้บังคับบัญชา

→ สมรรถ + สามารถ มีคุณลักษณะในหน้าที่ศพตอ เฉลยแทน กรม ๗๐ มาสิด ๗๑.

.....

.....

.....

.....

.....

ลงชื่อ..... *สม*หัวหน้าส่วนราชการ
(นายวิหวัธ เจมบุญไทย)
นายแพทย์ชำนาญการพิเศษ
รองผู้อำนวยการโรงพยาบาล ศึกษการแพทย์
ปฏิบัติราชการแทนผู้อำนวยการโรงพยาบาลเวทการุญศรีคมี่